

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Lenkou Macák Dolejšovou ve věci

evidující osoby: **BPN s.r.o.**, IČO 272 11 843
se sídlem Prvního pluku 206/7, Karlín, 186 00 Praha 8
zastoupena Mgr. Janem Martynkem, advokátem
sídlím Prvního pluku 7/206, 186 00 Praha 8

o nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů

takto:

Byla zjištěna nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů u evidující osoby BPN s.r.o., IČO 272 11 843 se sídlem Prvního pluku 206/7, Karlín, 186 00 Praha 8 spočívající v tom, že v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje.

Den vzniku nesrovnalosti: 1.6.2021.

Odůvodnění:

1. Soud zjistil, že evidující osoba nemá zapsaného skutečného majitele v evidenci skutečných majitelů, vedené zdejším soudem podle ust. § 19 odst. 1 zákona č. 37/2021 Sb. o evidenci skutečných majitelů (dále jen ZESM). Soud vyzval evidující osobu dle § 43 ZESM usnesením č.j. Fj 134931/2023/MSPH, sp.zn. C 104802/RD30/MSPH ze dne 25.4.2023 ve lhůtě 30 dnů od doručení k odstranění nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů tak, že podá návrh na zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů. Výzva byla evidující osobě doručena dne 26.4.2023 do datové schránky. Na výzvu evidující osoba reagovala odpovědí ze dne 23.5.2023, kde prostřednictvím svého právního zástupce uváděla, že zápis skutečného majitele do ESM považuje s ohledem na recentní judikaturu Soudního dvora EU za přímo rozpornou s Listinou základních práv Evropské unie a to konkrétně článků 7 a 8. Evidující osoba poukazuje na rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 22.11.2022 ve spojených věcech C-37/20|Luxembourg Business Registers a C-601/20|Sovim SA. Dále evidující osoba informovala za jakých podmínek je ochotna vyhovět výzvě soudu a údaje do evidence skutečných majitelů zapsat, totiž za situace, kdy údaje evidované v evidenci skutečných majitelů budou v souladu s právním názorem SD EU přístupné pouze subjektům, které pro jejich získání mají skutečně legitimní důvod. Těmto subjektům poskytne k identifikaci svého skutečného majitele potřebnou součinnost
2. Vzhledem k tomu, že nesrovnalost odstraněna nebyla, rozhodl soud o zahájení řízení o nesrovnalosti usnesením č.j. 71 Cm 138/2023-2 ze dne 14.6.2023 a zapsal poznámku o nesrovnalosti do evidence skutečných majitelů u evidující osoby dle ust. § 45 ZESM. Tímto usnesením též vyzval evidující osobu, aby ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto usnesení odstranila nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů spočívající v tom, že v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje o skutečném majiteli. Vzhledem k výše popsanému stanovisku evidující osoby k výzvě soudu soud uvedl, že Rozsudek velkého senátu soudního dvora Evropské unie ze dne 22.11.2022 ve spojených věcech C-37/20|Luxembourg Business Registers a C-601/20|Sovim SA (dále Rozsudek) stanovil neplatnost článku 1 bod 15 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 v rozsahu, v němž byl tímto ustanovením změněn čl. 30 odst. 5 první pododstavec písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu

a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES v tom smyslu, že v souladu s pozměněným zněním tohoto čl. 30 odst. 5 prvního pododstavce písm. c) musí členské státy zajistit, aby informace o skutečných majitelích společností a jiných právnických osob zapsaných v rejstříku na jejich území byly vždy k dispozici jakékoli osobě z široké veřejnosti. Toto rozhodnutí bezprostředně zasáhlo toliko do práva Evropské Unie. Nelze vyloučit zprostředkovaný přesah tohoto rozhodnutí i do legislativy členských států. Zásadní však je, že na rozdíl od nařízení jsou směrnice pramenem práva, který vyžaduje ze strany členských států transpozici. Mantinely transpozice jsou určeny především účely a cíli příslušné směrnice. Soud dále připomněl, že článek 7 Listiny základních práv Evropské unie stanoví, že každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a komunikace. V prvním odstavci článku 8 Listiny základních práv Evropské unie je zakotveno právo každého na ochranu osobních údajů, které se ho týkají. Podle druhého odstavce tyto údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu. Ve třetím odstavci je uvedeno, že na dodržování těchto pravidel dohlíží nezávislý orgán. Soud dále citoval ustanovení § 13 ZESM obsahující údaje, které se do evidence skutečných majitelů zapisují, a ustanovení § 14 upravující rozsah platných údajů z evidence skutečných majitelů, které je možno bez omezení získat, a ustanovení § 16 odst. 1 o subjektech, které mají nárok na úplný výpis z evidence skutečných majitelů. Připomněl, že povinnost členských států zajistit, aby společnosti a jiné právnické zapsané v rejstříku členského státu měly povinnost získat a mít informace o svém skutečném majiteli (pod sankcí) a že oprávnění členského státu rozhodnout o podmínkách zpřístupnění informací uchovávaných v jejich registrech jsou uvedeny v článku 15 písm. a), b) směrnice 2018/849.

3. Usnesení bylo doručeno evidující osobě dne 26.6.2023. Nesrovnalost odstraněna nebyla, neboť evidující osoba setrvala v podání ze dne 14.7.2023 na stanovisku, které vyjádřila již v odpovědi na výzvu soudu dle § 43 ZESM (viz výše). Doplnila, že nerozporuje, že Rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 22.11.2022 bezprostředně zasahuje toliko do práva EU a že Směrnice EU vyžadují u členských států EU transpozici. To však nic nemění na skutečnosti, že v důsledku Rozsudku česká právní úprava, tedy ZESM, není souladná s AML Směrnicí ve znění po zrušení její části Rozsudkem; a dále, že neomezený a plošný přístup široké veřejnosti do evidence skutečných majitelů je z hlediska Listiny základních práv Evropské unie (dále také jen „Listina“) nepřijatelným zásahem do práva na soukromý život zakotveného v článku 7 Listiny a do práva na ochranu osobních údajů v článku 8 Listiny. Odkázala na odst. 9 soud v návaznosti na čl. 15 písm. a) a d) AML Směrnice, dle kterého *„Členské státy tedy mají povinnost získat a mít adekvátní, přesné a aktuální informace a tyto informace uchovávat.“*. S tímto závěrem evidující osoba polemizuje, neboť (a) čl. 15 písm. a) AML Směrnice se týká povinnosti společností a jiných právnických osob získat a mít adekvátní, přesné a aktuální informace o svém skutečném majiteli, včetně podrobností o účasti skutečného majitele a povinnosti členských států zajistit, aby porušení této povinnosti podléhalo účinným, přiměřeným a odrazujícím opatřením nebo sankcím. Dle názoru evidující osoby tento bod AML Směrnice naplňuje znění § 8 a 9 ZESM. Pro projednávanou věc však není tato problematika relevantní; (b) Čl. 15 písm. d) AML Směrnice se týká možnosti zpřístupnění informací v evidenci pod podmínkou registrace on-line a zaplacení poplatku. Česká právní úprava však tuto možnost nezakotvuje. Znovu připomněla, že SD EU v Rozsudku konstatoval, že fakultativní ustanovení, která umožňují členským státům podmínit zpřístupnění informací o skutečných majitelích registrací online a stanovit za výjimečných okolností odchylky od přístupu široké veřejnosti k těmto informacím, nemohou sama o sobě prokázat ani vyvážené poměření mezi sledovaným cílem obecného zájmu a základními právy zakotvenými v člancích 7 a 8 Listiny, ani existenci dostatečných záruk umožňujících subjektům údajů účinně chránit své osobní údaje před rizikem zneužití (viz čl. 86 Rozsudku). Je skutečností, že jakákoliv osoba nemá dle ZESM

přístup ke všem údajům v evidenci skutečných majitelů. Ale skutečnost, že i ty údaje, které v daný okamžik jsou veřejně přístupné všem osobám, vedou k jasné identifikaci skutečného majitele a jsou osobními údaji skutečného majitele. Tedy široká veřejnost má stále takový přístup do evidence skutečných majitelů, který nepřipustným zásahem do práva na soukromý život zakotveného v článku 7 Listiny a do práva na ochranu osobních údajů v článku 8 Listiny.

4. Podle ust. § 2 písm. l) ZESM je nesrovnalostí stav, kdy platné údaje nebo údaje, které byly z evidence skutečných majitelů vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu, nebo stav, kdy v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje.
5. Podle ust. § 9 odst. 1 ZESM evidující osoba zajistí, aby platné údaje o jejím skutečném majiteli nebo o skutečném majiteli právního uspořádání odpovídaly skutečnému stavu.
6. Návrh na zahájení řízení o zápisu podle § 20 ZESM (nebo žádost o zápis notářem podle § 34 ZESM) musí evidující osoba podat bez zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti, jak ukládá ust. § 9 odst. 1 ZESM.
7. Podle ust. § 44 ZESM soud, který je příslušný k zápisu, zahájí řízení o nesrovnalosti, je-li to vhodné k ochraně práv třetích osob, a to na základě oznámení nesrovnalosti podle § 42 nebo i z vlastního podnětu. Soud řízení o nesrovnalosti zahájí zpravidla až po marné výzvě podle § 43 (odstavec 1). Řízení o nesrovnalosti se zahajuje usnesením o zahájení řízení o nesrovnalosti, které soud doručí účastníkům řízení do vlastních rukou (odstavec 2). Účastníkem řízení o nesrovnalosti je evidující osoba a popřípadě také ten, o němž má soud za to, že v rozporu s § 10 neposkytl evidující osobě potřebnou součinnost (odstavec 3). Proti usnesení o zahájení řízení o nesrovnalosti není odvolání přípustné (odstavec 4).
8. Podle ust. § 48 ZESM soud rozhodne o nesrovnalosti zpravidla bez jednání. Soud nařídí jednání, považuje-li to za potřebné k potvrzení nebo vyvrácení nesrovnalosti (odstavec 1). Soud v rozhodnutí uvede den vzniku nesrovnalosti a které údaje v evidenci skutečných majitelů neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu, popřípadě uvede údaje odpovídající skutečnému stavu, vyšly-li v řízení najevo. Lze-li skutečný den vzniku nesrovnalosti zjistit jen s velkými obtížemi nebo nelze-li jej zjistit vůbec, uvede soud jako den vzniku nesrovnalosti den, ve kterém nesrovnalost s přihlédnutím ke zjištěným skutečnostem existovala nejdříve (odstavec 2). Vyplyne-li to v řízení o nesrovnalosti najevo, soud rozhodne také o tom, že důvodem nesrovnalosti je neposkytnutí potřebné součinnosti evidující osobě ze strany skutečného majitele, koncového příjemce, osoby s koncovým vlivem nebo osoby, jejímž prostřednictvím může koncový příjemce získávat prospěch nebo osoba s koncovým vlivem uplatňovat svůj vliv (odstavec 3).
9. Z důkazu **výpisem platných údajů z evidence skutečných majitelů vedené u zdejšího soudu, oddíl C, vložka 104802** se podává, že u evidující osoby není uveden žádný údaj o skutečném majiteli. Evidující osoba společností s ručením omezeným, **z výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 104802** se podává, že jediným společníkem je HIGHINVEST a.s., IČ: 270 93 450, Praha 8, Prvního pluku 7/206, PSČ 18600. Jediný společník evidující osoby nemá zapsaného skutečného majitele, z tohoto důvodu bylo zahájeno řízení o nesrovnalosti usnesením Městského soudu v Praze č.j. 71 Cm 155/2023 ze dne 22.06.2023 (důkaz: **výpis z evidence skutečných majitelů vedené u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 8945**).
10. Soud trvá na závěru, vyjádřeném již v předchozích rozhodnutích, totiž že zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, ve znění zákona č. 245/2022 Sb. obsahuje vymezení (mimo jiné) způsobu přístupu k údajům v evidenci skutečných majitelů. Tento zákon je implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu

a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES, v platném znění (dále jen „AML směrnice“), která obsahuje zákonem o evidenci skutečných majitelů transponované rámcové požadavky na evidování skutečného majitele. Textace byla ustanovením čl. 1 bodu 15 písm. c) směrnice 2018/843 ze dne 30. května 2018 (dále jen „Změnová Směrnice AML“) novelizována do současné podoby. Článkem 15 písm. a) směrnice 2018/843 se mění článek 30 odst. 1 bod i) směrnice 2015/849 tak, že vyplývá povinnost pro členské státy, *kteřé zajistí, aby společnosti a jiné právnické osoby zapsané v rejstříku na jejich území měly povinnost získat a mít adekvátní, přesné a aktuální informace o svém skutečném majiteli, včetně podrobností o účasti skutečného majitele. Členské státy zajistí, aby porušení tohoto článku podléhalo účinným, přiměřeným a odrazujícím opatřením nebo sankcím.*

11. Článkem 15 písm. d) směrnice 2018/843 byl vložen do článku 30 směrnice 2015/849 nový odstavec 5a, kde je uvedeno *členské státy se mohou rozhodnout, že informace uchovávané ve svých vnitrostátních registrech uvedených v odstavci 3 zpřístupní pod podmínkou registrace on-line a zaplacení poplatku, který nesmí být vyšší než administrativní náklady na zpřístupnění těchto informací, včetně nákladů na správu a rozvoj registru.* Členské státy tedy mají povinnost získat a mít adekvátní, přesné a aktuální informace a tyto informace uchovávat.
12. Přístup ke všem údajům v evidenci skutečných majitelů tedy není možný jakékoli osobě z široké veřejnosti, jak to uváděla směrnice 2015/849 ve zrušené části pozměněného znění článku 30 odst. 5 písm. c) dle směrnice 2018/843. Evidence skutečných majitelů je veřejná jen částečně. Tyto údaje jsou zpracovány korektně, k přesně stanovenému účelu a na základě oprávněného důvodu stanoveného ZESM dle článku 8 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie. Evidující osoba nespécifikovala, které údaje zapisované do evidence skutečných majitelů považuje za problematické z hlediska zveřejnění v této evidenci a kvůli kterým výzvě Městského soudu v Praze nevyhoví. Odmítla požadavek soudu vycházející ze zákona zcela s odkazem na svou argumentaci a uzavřela, že absenci údajů o skutečném majiteli za nesrovnalost považovat nelze.
13. ZESM transponoval Změnovou Směrnicí AML v souladu s jejími požadavky, přičemž v souladu s ní využil možnosti omezení rozsahu informací poskytovaných široké veřejnosti, což potvrzuje i důvodová zpráva k ZESM, která uvádí, že: *„Šíře veřejných údajů v případě skutečných majitelů právnických osob vychází z minimálního požadavku čl. 30 odst. 4 AML směrnice. K režimu širší veřejnosti se nepřístupuje s ohledem na proporcionalitu ve vztahu k ochraně soukromí. Identifikační údaje o osobě skutečného majitele jsou tedy uveřejňovány jen z části.“* Členské státy pak měly dle čl. 4 odst. 1 Změnové Směrnice AML povinnost uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do dne 10. ledna 2020. Transpoziční povinnost Česká republika splnila ZESM.
14. Velký senát Soudního dvora Evropské Unie ve svém rozhodnutí ve spojených věcech C-37/20 a C-601/20 o dvou předběžných otázkách předložených Obvodním soudem v Lucemburku konstatoval, že ustanovení čl. 30 odst. 5 písm. c) Směrnice AML, jehož textace byla ustanovením čl. 1 bodu 15 písm. c) směrnice 2018/843 ze dne 30. května 2018 (dále jen „Změnová Směrnice AML“) novelizována do současné podoby, je v rozsahu povinnosti členských států zajistit, aby informace o skutečných majitelích společností a jiných právnických osob zapsaných v rejstříku na jejich území (dále jen „ESM“) byly vždy k dispozici jakékoli osobě z široké veřejnosti, neplatné. S tímto rozhodnutím soud nepolemizuje. Nicméně toto rozhodnutí bezprostředně zasáhlo toliko do práva Evropské Unie. Nelze vyloučit zprostředkovaný přesah tohoto rozhodnutí i do legislativy členských států. Zásadní však je, že na rozdíl od nařízení jsou směrnice pramenem práva, který vyžaduje ze strany členských států transpozici. Rozsudkem SDEU nedošlo ke změně české právní úpravy. Zákon o evidenci skutečných majitelů tedy zůstává v platnosti v původním znění a upravuje v ustanovení § 14 odst. 1 rozsah údajů, které jsou přístupné veřejnosti, a to s odkazem na § 13 téhož zákona.

15. Mantinely transpozice jsou určeny především účely a cíli příslušné směrnice. Přístup široké veřejnosti do evidence skutečných majitelů není neomezený, jak tvrdí evidující osoba. Mantinely tohoto přístupu jsou nastaveny zejm. v § 14 ZESM velmi citlivě a tím způsobem, že není zasaženo do práva na soukromý život zakotveného v článku 7 Listiny a do práva na ochranu osobních údajů v článku 8 Listiny; ostatně možnost zneprístupnění veškerých údajů zákon umožňuje rovněž po splnění podmínek podle § 32 ZESM. Ovšem evidující osoba netvrdí, že na ni tato ustanovení dopadají, její argumentace spočívá v právním posouzení.
16. Soud uzavřel, že nesrovnalost ve smyslu ustanovení § 2 písm. l) ZESM je dána a odstraněna nebyla. Soudu je známo z jeho činnosti jako soudu, který vede evidenci skutečných majitelů dle ust. § 19 odst. 3 ZESM, že řízení o zápisu skutečného majitele nebylo ani zahájeno. Soud ve věci nenařídil jednání, neboť to nebylo potřebné k potvrzení nebo vyvrácení nesrovnalosti; nesrovnalost spočívá v tom, že v evidenci skutečných majitelů nejsou uvedeny žádné údaje, což je patrné z veřejných zdrojů. Potvrzení této jednoznačné skutečnosti při jednání soudu tedy není třeba; nesrovnalost je zřejmá a v řízení vyvrácena být nemůže.
17. Pokud jde o den vzniku nesrovnalosti, vyšel soud z výpisu z obchodního rejstříku vedeného u zdejšího soudu pod sp.zn. C 104802 kde zjistil, že evidující osoba vznikla 18. ledna 2005. Podle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (kterým se evidence skutečných majitelů řídila před nabytím účinnosti ZESM) měly právnické osoby zapsané k 1. lednu 2018 v obchodním rejstříku povinnost zapsat svého skutečného majitele do 1. ledna 2019. Tuto povinnost evidující osoba nesplnila, a neučinila tak ani po nabytí účinnosti ZESM. Soud tedy stanovil jako den vzniku nesrovnalosti den nabytí účinnosti ZESM, tedy 1.6.2021.
18. Lze dodat, že vydání tohoto rozhodnutí nezavazuje evidující osobu povinnosti zapsat skutečného majitele do evidence skutečných majitelů.
19. O náhradě nákladů řízení dle ust. § 23 zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních soud nerozhodoval, neboť evidující osoba je v dané věci jediným účastníkem řízení o nesrovnalosti (§ 44 odst. 3 ZESM) a proto je z povahy věci nadbytečné rozhodovat o náhradě nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do patnácti dnů od jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze, prostřednictvím soudu zdejšího.

Praha 21. července 2023

JUDr. Lenka Macák Dolejšová v. r.
samosoudkyně